

Зміст

<i>Передмова</i>	5
<i>Серце чорта</i>	6
<i>Ключ від всіх дверей</i>	35
<i>Чорний ліхтар (редакція 2022 року)</i>	62
<i>Златопілля</i>	70
<i>Годувати дракона</i>	97
<i>Чаклун із Великих Підгірців</i>	100
<i>Добрі друзі</i>	127
<i>Подарунок</i>	155
<i>Воїн ночі</i>	158
<i>Ковалівна і Залізний Вовк (у співавторстві з Інною Ковалишеною)</i>	168

Передмова

Які могутні істоти діють на вулицях з виду нудного обласного центру, а саме – Черкас? Які таємниці приховують тамтешні кав'ярні, будівлі та навіть ліхтарі? Як вибратися з міста, що загубилося на карті України, допоки воно тебе не вбило? Яка кумедна і загадкова історія розігралася на Байковому кладовищі з хуліганами, що нагадують портрети на українських грошах? Як діятиме маленький герой, що побачив монстра в себе вдома? Що робити, якщо на твою землю прийшли чудовиська, які хочуть урятувати тебе від Світотроці, але кривавою ціною? І, нарешті, що за пригода чекає на доньку коваля з Черлених Земель, яка мріє служити в дружині київського князя – але опиняється у вирі усобиці Святославичів (та ще й стає ворогом воєводи Свенельда)?

Більшість історій дозволять вам зазирнути у світи, над якими авторка й далі працює!

Майже всі твори у збірці є переможцями чи призерами українських конкурсів фантастичних оповідань.

Серце чорта

*(усі співпадиння з реальними іменами
та подіями випадкові)*

— Доцю, я до Павленків. Картоплю віддам і назад, –
я схопив пакет і вийшов із подвір'я. За нашим
парканом височіла багатоповерхівка, у її дворі гасали діти.
Кульгаючи, я перетнув дитячий майданчик, натиснув
кнопку домофону.

– Хто там? – почувся голос Гані Павленкової.

– Сусід ваш, Вася Куць! Гостинців приніс.

Двері під'їзду відкрилися, я рушив сходами. Аж перед
Павленковими дверима з-під моїх ніг щось стрибнуло:
завбільшки з некрупного собаку, на двох ногах. Примара
шугонула до сходів і зникла. Я змигнув. Не могло тут бути
нічого такого! Я з усіх сил втягнув повітря, але пахло
виключно тим, що буває в під'їздах. Людським життям.
І трошки затхлістю, ніби хтось із сусідів давно не мився.

Але на той запах я відразу не звернув уваги.

Ганя відкрила двері, і обміркувати пригоду не вда-
лося. Господиня дому посміхалася. То була зріла літня
жінка, такої породи, що могла би керувати маєтком чи й
містом, грабуючи сусідів, поки чоловік на Січі. Але життя
притрусало Ганю попелом, аж плечі зігнулися.

– Васю, мені аж ніяково. Ви так нам допомагаєте!
Заходьте, прошу!

Після дозволу я кивнув і ступив через поріг, вручив Гані
пакет.

– Ви мені допомогли, а я вам, і хіба ж ми не сусіди? Як у
Єгора Захаровича справи?

Ганя спохмурніла, хитнула головою і понесла картоплю на кухню. Я пішов до сусіда в спальню. В домі пахло хворобою, в коридорі стояли блискучі хромовані ходунки. Єгор Павленко сидів, обкладений подушками, у ліжку, гортав сторінки на планшеті.

– Василю, ну ти це чув? Краще б я цю машинерію не вивчав... новини в інтернеті щодня гірші!

– Що вже сталося?

Виглядав Єгор кепсько – важко дихав, набряклі ноги на подушці мало не лускалися. Єгор був ще нестарий, та й життєвих сил мав багато. Колись був високий, чорнявий, різкий. Тепер же здавався старою людиною, і його серце ледь працювало.

– Ці скажені хочуть забудувати Зелений пагорб, уяви! Бити туди палі і зводити висотку!

– Що?! Тобто...

– Що ти чув, Вась, – Єгор відгвинтив слоїчок з пігулками і поклав одну до рота. – Господі, я стільки таблеток мушу щодня пити... Коли вже мені покращає... З приводу Зеленапагорба... громадські слухання відмінюють. Бо карантин! А тим часом от, – Павленко тицьнув у планшет. – Журналістське розслідування! Пишуть, що забудовник уже має всі дозволи і відвід землі! В історичній зоні Черкас! Без археологічних досліджень! А я тут застряг! – Єгор з люттю стукнув по ліжку. – Сил немає, щоб до туалету дійти. Може, ти мене до міськради довезеш? Я їм таке влаштую!

Я сковтнув.

– Єгоре Захаровичу, це вам нашкодить. Нехай хтось інший ці справи продовжить!

– Василю, там великі гроші на кону. Хтось має ризикувати, переходячи дорогу цим типам. Пишуть, що їх знову покриває Женя Злидень! Я би пішов проти нього. Але що вже...

Я помовчав, долаючи тривогу.

– Годі про це, Єгоре Захаричу. Я вам картопельки накопав. В картоплі чи кальцію, чи калію багато, а це для серця добре! Щоб ви мені жили ще довго!

Єгор подякував, прийшла Ганя, теж іще раз подякувала, і я пішов.

Ледь двері Павленків закрилися, я присів і торкнувся пальцями підлоги. Слід був ще жеврів, хоч тепла ця істота геть не мала. Але мені не привиділося. Тут був примарник, хоч і дивний якийсь. Він смердів звалищем. Але чому – і як він проліз? Сюди їхній породі ходу не було! Якщо тільки хтось, набагато сильніший за мене, не привів сюди примарника силоміць.

І цей дивний запах.

Я не розумів, що відбувається.

З похмурою пикою я вийшов з під'їзду, повернувся додому. Донька гойдала у візочку маля, але, тільки-но я зайшов у хвіртку, вони обидва – і донька, і онук – зиркнули на мене.

– Діду, що сталося?

Я досі не міг звикнути до голосу малюка. Хлопцю було півроку, проте він говорив глибоким баритоном, і, мабуть, розумом уже наздоганяв школяра. А то й випереджав. А я все ще не був певен, чи ми з донькою не вляпалися з цим малюком в халепу. Хоча ніякої іншої магії, крім надшвидкого дорослішання, поки що з хлопця не лізло.

– Облиш, малий. І патякай поменше, поки не виростеш, кому кажу?.. А в мене просто дрібні проблеми.

– Не думаю, що дрібні, – хитнула головою донька. – Ти так виглядаєш, як ніколи. Пішли обідати.

Я стоптав тарілку борщу, слухаючи, як за вікном галасують діти з багатоповерхівки. Але смаку не відчував. Просто навала дивних, тривожних новин. Примарник цей...

І Зелен-пагорб.

Боги прадавні, я ж не зобов'язаний цьому протистояти. Це давно не моя війна. Я й так звалив на себе відповідальність за доньку. Та й давно не мав сил тягатися з людьми. Он, ледь хату собі узаконив, і сиджу під листочком тихо. Й далі сидітиму, вирішив я.

А за мить знепритомнів – від такого різкого болю, ніби в мене загнали іржавий кілок.

* * *

Два чоловіки повільно йшли вуличкою, серед приватних кам'яниць і мазанок, по старій бруківці. Будинки навколо виглядали занедбаними: паркани хилилися, у вікнах висіли зотлілі фіранки. Подекуди й шибки були розбиті.

Тут давно ніхто не жив, крім безхатків і собак.

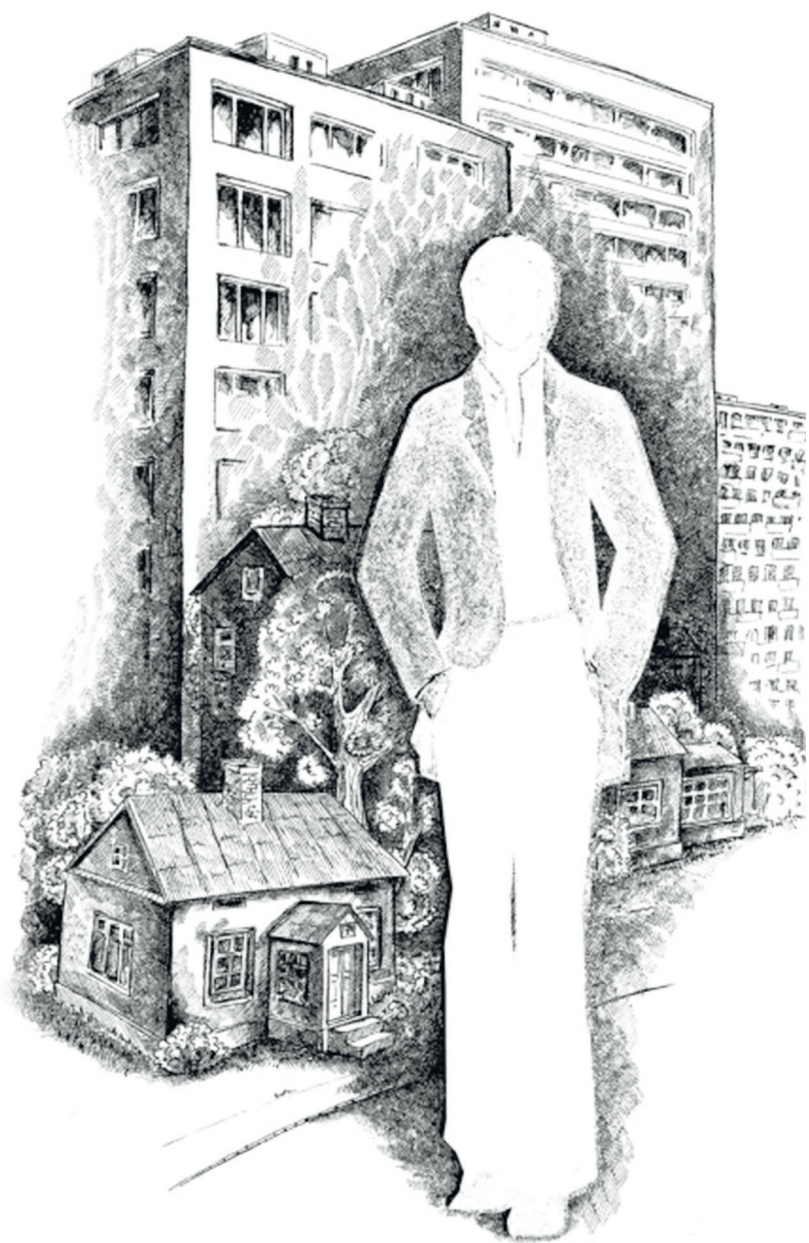
– Ці активісти почнуть гавкати про історичний центр. А я не хочу уваги до себе, Євгене Миколайовичу.

Той, що казав це, був невисокий, у джинсах і тенісці, з татуваннями на руках, тримав папку з паперами. Євген Миколайович – високий, дуже худий, у діловому костюмі – вишкірився.

– Ну і почнуть, а вам що до того, Іване Борисовичу? У цьому ЖК зацікавлені такі люди, що вам і не снилося. Тож починайте роботи. Вас захистять. Бо місто має розвиватися. Замість бомжатника, – костюмний обвів руками навколо, – має постати цивілізований простір. І не якісь там «елітні квартири» у Південно-західному районі, а житло для обраних! Можна добряче заробити!

– І віддати вам половину прибутку, чи не так? – гиготнув татуйований. – Але багато тут не продаси. З однієї висотки... пшик!

Вуличка, якою йшли чоловіки, оббігала пагорб, тицялася у глухі кути між хатами – і пірнала зі схилів до Дніпра.

Костюмний похитав головою.

– Чому ж з однієї? Гадаю, тут можна звести цілий комплекс. Я говорив із геологами. Ґрунт тут відмінний. Для гарантії б'єте палі й ставите чотири будинки по вісім-надцять поверхів. Усі розрахунки в папці, що ви тримаєте. «Житло з видом на Дніпро і Пагорб Слави! Рукою подати до Долини Троянд!» Це буде найдорожчий ЖК міста, кажу вам!

– Для найдорожчого треба забудову поверхів у п'ять, – буркнув татуйований. – От я був у Європах, там у висотках тільки лохи живуть.

– А мою частку ви як віддавати будете, Борисичу, якщо ми збудуємо п'ятиповерхівки? – незворушно поцікавився костюмний. – Не лохи хай за містом житло купують. А тут, – він зупинився біля воріт одного з будинків, на якому висіла перехняблена цифра «8», дістав і розкрив швейцарського ножа, – все має змінитися, чуєте? – і з силою увігнав лезо в землю перед воротами.

* * *

Коли я розплющив очі, донька стояла наді мною, тормосила. Онучок встав у дитячому стільці, роззявивши рота.

– Діду, ну ти даєш!

– Тату, що з тобою?!

– Не знаю, – повільно відказав я. – Але це Злидень... Мало йому всього попереднього. Тепер він хоче знищити Зелен-пагорб! Я думав, це якесь непорозуміння. Але зараз там щось сталося... щось дуже погане.

Налякана донька Perezирнулася з онуком.

– Татку, ти ж не хочеш у це вплутуватися, правда? Тільки не зараз... коли ми... – вона затнулася, бо не наважувалася це вимовити навіть удома. Тим більше, що в нас церкву мало не з вікон видно. Та ще й ворожу, московську.

На підлозі розтікалася калюжа борщу – схоже, я перекинув тарілку. Я встав, узяв ганчірку й почав збирати з підлоги капусту.

– Тату, чому ти мовчиш? – затялася донька. – Ти ж не влізеш у це, скажи?! Скільки вже священних земель упало під натиском людей! Бо така наша доля! Ти сам це казав! А в мене зараз дитина! Якщо хтось дізнається... про мене, про малого... Буде катастрофа! Краще сидіти тихо! Ми й це переживемо. Ми ж... ті, хто ми є.

Я зупинився.

– Боюся, доню, це ми не переживемо... Мова про ДУЖЕ серйозну штуку, ти ж знаєш.

– Діду, ні, ти маєш!.. – несміливо озвався онук.

– Цить, чортове поріддя!

Донька і онук мовчали, поки я збирався. Аж коли я вже взявся за двері, мала сказала:

– Тату, не вбий нас.

– Мала, от саме вас я й намагаюся врятувати. Ну і себе любимого, звісно.

До міськради я дістався швидко, пройшов крізь турнікети – хоча охорона пильнувала – і піднявся сходами. Біля Злиднєвого кабінету було, як завжди, людно. Прохачі стояли в черзі.

Навіть мер заходив сюди навпочіпки.

– Євген Миколайович приймав до другої! – секретарка виштовхувала з кабінету тітку в діловому костюмі. – А зараз усе, не можна! Він дає коментарі пресі...

Я прослизнув повз них непоміченим, узявся за двері з написом «Злидень Євген Миколайович» і переліком посад, які той обіймав.

– Окремо прошу наголосити на стані простого народу, – чувся з-за дверей голос Злидня. – Запишіть це, і кілька разів повторіть у випуску!

– Як завжди, Євгене Миколайовичу...

– Це дуже важливо. Народ зубожіє... Тарифний геноцид відбирає у людей останні копійки. Голод на порозі... Я хочу, щоб це щодня лунало в новинах! Щоб усі це усвідомили. Може, тоді в Києві...

Я скривився і зайшов.

– Привіт. А ну жени свого петрушку, розмова є.

Журналіст – бородань у картатій сорочці – ошелешено глянув на мене.

– Вибачте, – просичав Злидень журналісту, – чекатиму ваш матеріал на вичитку.

Бородань ушився, а Злидень витріщив на мене темні, без райдужки, очі.

– Нашо приперся, чорте?

– Сам ти чорт. Я мовчав, коли ти жер наше місто промисловим способом. Але зараз ти що, здурів? Ти-то сам як думаєш вижити, зруйнувавши Зелений пагорб? Забивши в нього залізо?!

Злидень вишкірився рядом гострих чорних зубів – ми були наодинці, можна було не імітувати білосніжну посмішку.

– Забирайся звідси, Куцику. Я виживу. Тепер і завжди. За мною тепер сила, яку тобі ніколи не дадуть. Бо ти дурний і плутаєшся під ногами. Шкода, що я досі не сколупнув твоє гніздо.

– Земля під моїм домом належить мені. Ти не маєш права зайти туди чи нанести мені шкоду.

Злидень реготнув.

– Людські закони для мене – ніщо, – він вискочив із-за столу і попер на мене. – Сиди тихо, Куцику, і тоді, може, я не вб'ю тебе і твоє поріддя. Я теж багато знаю про справи в місті. А якщо заважатимеш мені, людські папірці мене не спинять.